

PROJEKTMEGVALÓSÍTÁS BEMUTATÁSA ÉS ÁLTALÁNOS TAPASZTALATAI

TOP-5.3.1-16 HE1-2017-00001 A helyi identitás és kohézió
erősítése Rózsaszentmártonban

Rózsaszentmárton Községi Önkormányzat

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Tartalomjegyzék

Összefoglaló.....	2
A projektmegvalósítás bemutatása.....	3
Közösségi felmérés módszertana és eredményei.....	4
Projektcélok, elvárt eredmények bemutatása.....	8
Közösségi tevékenységek, partnerségek bemutatása.....	9
A projekt során elért eredmények bemutatása.....	10
Általános tapasztalatok.....	14

Összefoglaló

Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) keretein belül elnyert pályázati lehetőség a programban résztvevő települések számára anyagi forrást biztosított különböző közösségerősítő, közösségfejlesztő rendezvények megvalósítására. „A helyi identitás és kohézió erősítése Rózsaszentmártonban” című pályázat konzorciumi formában valósult meg. A konzorciumvezető szerepet Rózsaszentmárton Községi Önkormányzat látta el. A konzorciumvezetőt a pályázati tevékenységek megvalósításában a Móra Ferenc Alapítvány a Gyermekekért és az Ifjúságért segítette releváns szakmai tapasztalatával.

A projekt célja a helyi közösség mozgósítása, a közösségi szerepvállalás elősegítése, a helyi kohézió, a helyi együttműködés kialakítása és annak erősítése volt. A programok 39 hónapos megvalósítási időszak alatt kerültek lebonyolításra. A közösségi akciók, tevékenységek, programok és együttműködések megszervezésének, kialakításának időszaka 2018.10.01-től 2022.12.31-ig tartott.

Az eltelt időszak alatt a pályázati tervek 100%-ban megvalósultak és nagyban elősegítették Rózsaszentmárton település közösségi rendezvényeit.

A rendezvények megvalósításán kívül eszközbeszerzésekre is lehetőséget biztosított az elnyert támogatás. A rendezvények színvonalának emelése érdekében rendezvénysátrakat tudtunk vásárolni, illetve padok – asztalok is beszerzésre kerültek. Információs pontunkon, a Művelődési Házban elhelyezett vetítővászon, laptop megvásárlására is sor kerülhetett. Beszerzésre kerültek 7 dl űrmértékű, Rózsaszentmárton címerével ellátott égetett kerámia korsók is.

Elkészült Rózsaszentmárton Községi Önkormányzat kiadásában megjelenő a Fancsal-Rózsaszentmárton története című településtörténeti könyv I. és II. része, mely kiadványokra nagyon büszkék vagyunk.

Fenntartási időszakban a projekt fizikai befejezését követő legalább 3 évig az alábbi szolgáltatásokat fenntartjuk:

- a célcsoport számára biztosított tevékenységek, programok elérhetővé tételét a társintézmények, társszervezetek részére,

- a támogatással megvalósított projekt általánosítható tapasztalatainak bemutatását tartalmazó tanulmány online hozzáférhetővé tételét a társintézmények, társszervezetek és a lakosság részére,
- a projekt keretében elkészült tájékoztató anyagok ingyenes, online elérhetőségének biztosítását saját honlapján.

A projektmegvalósítás bemutatása

A projekt megvalósításának alapja a célterületre jellemző helyi sajátosságokat, az azokhoz igazodó, a helyi közösség építését szolgáló tényezőket, valamint a közösségi felmérés eredményeit szintetizáló cselekvési terv volt. Ez alapján kerültek meghatározásra azon tevékenységek, amelyek jelen pályázat keretei között megvalósíthatók, valamint kiszűrésre kerültek azon programok, amelyek nem illeszkednek a projekt elvárásaihoz. A közösségi felmérés során kialakultak a témák a megvalósítandó eseményekkel kapcsolatban. A programok meghatározásához a közösségi interjú, közösségi beszélgetés és a kérdőív összegzése járult hozzá, ezáltal megalapozva a közösségépítésének folyamatát. A cselekvési tervben meghatározásra kerültek az elvárt eredmények, valamint az azok eléréséhez szükséges feladatok. Valamennyi tevékenységhez meghatározásra került a feladat végrehajtásának módja, valamint kijelölésre kerültek az egyes feladatok végrehajtásért felelős személyek.

A helyi cselekvési terv készítésével párhuzamosan, az igények összegzése után megkezdődött a programok részletes kidolgozása a helyi lakosság bevonásával. A rendezvények előtt egy közösségi beszélgetés keretén belül a célterületén élőkkel a közelgő esemény pontjai részletesen megbeszélésre kerültek.

A rendelkezésre álló költségvetésből, a közösségi igényekre épülve épült fel a rendezvény részletes tartalma, valamint meghatározásra kerültek a szervezési feladatok, amelyek közül némelyiket önkéntes alapon láttak el a közösség tagjai.

A települési rendezvények nagy részvételi aránnyal és érdeklődéssel valósultak meg. A lakosság minden korosztályát, így a különböző generációkat sikerült megmozgatnunk, meginvitálnunk rendezvényeinkre, a részt vevők pedig a programokról élményekkel gazdagodva térhettek haza.

Közösségi felmérés módszertana és eredményei

A Helyi identitás és kohézió erősítése Rózsaszentmártonban című projekt célja, hogy erősítse a helyi közösséget, a már meglévő cselekvő maghoz újabb embereket vonjon be és minél nagyobb számú a településért és a közösségért tenni képes és tenni akaró csoport alakuljon. A közösségi interjúk elkészítése a kapcsolatépítés első lépése, amely megalapozza a remélhetőleg sikeres közös munkát a helyi emberekkel.

A közösségi interjú a lakosság megszólításának, bevonásának egyik fontos módszere, amely az egyén és a közösség kapcsolatára, a helyi identitás tartalmára, a közösségi fejlesztési elképzelésekre és a cselekvési kapacitásra kérdez.

Interjúkat összesen 32 fővel készítettünk. Az első interjúk elkészítése során azokat az embereket kerestük meg, akik a projekt megnyitását követően hangot adtak igényeiknek, problémáiknak és jelezték, hogy aktívan részt kívánnak venni a közösségfejlesztő tevékenységben.

A közösségi interjúk alkalmával megkerestük a helyi közösségi élet ismert vezetőit, jelentős helyi polgárokat, vélemény formálókát és miután ismertettük velük a felkeresés célját, felkértük őket egy kötetlen beszélgetésre. A beszélgetés végén megkértük őket, hogy tegyenek javaslatot arra, kit kereshetnénk fel ezzel a céllal.

A beszélgetés célja a lakosság megszólítása, bevonása a pályázat előkészületeibe, valamint az egyén és közösség kapcsolatának feltérképezése volt. Szerettük volna elérni, hogy a megszólítottak érezzék, hogy a véleményük fontos és tehetnek valamit a közösségért. Arra törekedtünk, hogy mindenkiben tudatosodjon, hogy egyénként is fontos része a közösségnek.

A beszélgetések során az alábbi kérdésekre kerestük a választ:

- Mit jelent Ön számára Rózsaszentmártonban élni?
- Miért jó itt élni?
- Mit változtatna?
- Ön mivel tudna hozzájárulni a változásokhoz?

- Milyen jellegű/témájú programokon venne részt szívesen?

Tapasztalatok

Az interjú alanyok nyitottak voltak, sok javaslatuk volt arra vonatkozóan, hogy min kellene változtatni, milyen fejlesztésekre, milyen programokra lenne szükség. Szinte minden interjúalany beszámolt arról, hogy Rózsaszentmárton nagyon szép település, környezeti adottságai kiválóak, valamint arról, hogy kiemelkedően összetartó közösség él a településen.

Mit jelent Ön számára Rózsaszentmártonban élni?

A legtöbb interjúalany azt válaszolta, hogy a nyugalom, ami a lakókörnyezetében megtalálható, az pótolhatatlan. A természet közelsége, szépsége fontos a számukra. A gyermekes családok úgy ítélték meg, hogy a település tökéletes gyermekkort tud biztosítani. Sokan kiemelték a család fontosságát.

További válaszok (példák):

- Biztonságot, nyugalmat, kikapcsolódást ad itt élni Rózsaszentmártonban. Jól döntöttünk, amikor itt telepedtünk le.
- A gyökereimet, a gyermekkoromat.
- Egy jó közösség részének lenni, ahol mint egyes ember is fontosnak érzem magam.
- Rózsaszentmárton a szülőfalum, ezért az a helyet jelenti, ahol az egész életemet szeretném leélni. Ez a település jelenti az otthonomat.
- Az jó, hogy könnyen megközelíthetők a szomszédos városok és a főváros is. A faluban is, és a települések között is jók az utak. Nagyon jó a levegő, mivel a Mátraalja. Településünkön közművesítés van, és sok-sok fontos dolog, ami a község javát szolgálja.

Miért jó itt élni?

A legtöbben azt fogalmazták meg, hogy csendes, rendezett falu, folyamatosan fejlődik, minden alapszolgáltatás megtalálható. Illetve, hogy olyan falu, ahol az emberek ismerik egymást és segíteni próbálnak a másoknak.

További válaszok (példák):

- Hegyek, dombok veszik körül a települést. Tiszta, friss a levegő. Csend, nyugalom van. Az emberek nagy része barátságos, összetartó, portáját rendben tartja. A falunk szépen fejlődik, új utak épületek, az intézményeket (iskola, óvoda, polgármesteri hivatal, könyvtár, művelődési ház) szépen felújították. Érezni, látni, hogy a falunak van gazdája. Az Egészségházunk is új. Faluházunk, Bányásmúzeumunk, Egyháztörténeti kiállításunk is van. Több mint 20 civilcsoport működik falunkban, programkínálatuk gazdag. Itt minden korosztályra, 0-100 éves korig figyel az önkormányzat. Talál magának mindenki érdeklődésének megfelelő programot heti, havi szinten.
- Rózsaszentmárton egy nagyon jó fekvésű település. A falu nagyon sokat fejlődött.
- Nagyon jó az iskola. Segítőkések az emberek. Van sportolási lehetőség. Fejlődik a falu érezhetően. Látszik a tenni akarás.
- Tiszta, szép, rendezett és a fiatalok számára is vannak lehetőségek, hogy ismerkedjenek, szórakozzanak. Különböző szakkörök, jól felszerelt és felújított iskola, óvoda, idősek otthona és stb.-i megtalálható nálunk. Községünk nagy fejlődésen ment keresztül és ez még tovább folytatódik.
- Folyamatosak az értékteremtő és az értékmegőrző tevékenységek, melynek gyümölcsit folyamatosan élvezhetik az itt élők és az ide látogatók is. Kedvező földrajzi elhelyezkedésének köszönhetően több nagyváros, a főváros és az autópálya is könnyen megközelíthető. Számos rendezvényt, programot szerveznek. Csendes, nyugodt környezet jellemzi és jó a közbiztonság.

Mit változtatna?

A legtöbb válasz arra irányult, hogy több programot szeretnének a községben. Valamint többen szeretnének többféle kereskedelmi egységet (pl. zöldséges). Jónak tartanának egy kávézót Rózsaszentmártonban.

További válaszok (példák):

- Kereskedelmi egységek bővítésére lenne szükség. Például zöldséges-gyümölcsösre, pékségre, cukrászdára. A sportoláshoz kötve egy uszoda létesítése jó lenne. Ez a gyermekek számára és felnőttek számára is fontos.
- Semmit nem változtatnék pont így szeretem ahogy van.
- Helyi munkalehetőségeket fejleszteném tovább. Lehetőség szerint jó lenne egy uszoda, mert ezzel a gyerekek és a felnőttek is az egészségükért sokat tennének.
- A fiataloknak több szórakozási lehetőségre lenne szükség.
- Több családi program szervezése jó lenne. Fiataloknak szórakozási lehetőség biztosítása.

Ön mivel tudna hozzájárulni a változásokhoz?

A megkérdezettek majdnem 100%-a azt válaszolta, hogy társadalmi munkával szívesen segítené a települést.

Milyen jellegű/témájú programokon venne részt szívesen?

A legtöbben koncerteken, falunapokon, gyermek programokon vennének részt.

További válaszok (példák):

- Családi programok, Színház látogatások, Csoportos kirándulás falubeliekkel
- Oktató jellegű programok és ami focival kapcsolatos.
- Fiatal anyukaként elsősorban kisgyermekek számára rendezett programokon vennék szíves részt.
- Sporttevékenységeken szívesen részt veszek.
- Hagyományőrző csoportok műsorán.

Projektcélok, elvárt eredmények bemutatása

A projekt elsődleges célja a helyi identitás és a kohézió erősítése volt, amelynek legfőbb eszközét a közösségfejlesztési folyamat végrehajtása képezte. A program célkitűzései a Módszertani útmutatóban meghatározott végső célokhoz igazodva kerültek meghatározásra. A közösségi felmérés eredményei alapján tervezési mátrix készült, melyben meghatározásra kerültek a teendők, valamint azok időbelisége és prioritási sorrendje. A kedvezményezett és a konzorciumi tag esetében kialakításra került - a helyi lakosság igényeivel és a pályázat célkitűzéseivel összhangban álló - részletes programterv.

ÖSSZEGZÉS

Az elérendő célok tekintetében a tervek között szerepelt a közösségi események számának növelése, valamint az azokon való lakossági részvétel arányának javítása. Emellett kiemelt cél volt a kisebb közösségek közti kapcsolatok erősítése. A tervezésnél a lakossági igényeknek megfelelően a településen az idősebb korosztály, valamint a kisgyermekes családok és az ifjúság részére specifikus programok, események kerültek tervezésre.

A közösségi felmérés eredményeinek megfelelően információs pont létrehozása, valamint a közösségi részvételt és együttműködést támogató szakember és helyi aktív lakosság, a helyi civil szervezetek, illetve a kulturális és pedagógiai tevékenységet megvalósító helyi intézmények bevonása került tervezésre, a közösségi részvétel fejlesztése és a társadalmi kohézió erősítése érdekében.

Kiemelt cél volt a programok és rendezvények, események szervezése is.

További cél megfelelő kommunikációval és szakmai támogatással az előzetes igényfelmérés által megalapozott társas tevékenységek létrehozása és fejlesztése, a közösség kezdeményező- és cselekvőképességének növelése.

A tervezési mátrixban megfogalmazott teendők:

- Helyi történelmi, társadalmi, kulturális és környezeti értékek feltárása, bemutatása.

- A helyi közösségekben rejlő potenciál megerősítése.
- A lakosság aktív tagjainak segítése, képessé tétele arra, hogy közösséget építsenek, elsajátítsák a közösségi felmérés alapjait, a közösségépítés folyamatait.
- Megtanítani a lakosokat a helyi erőforrások használatára, ezáltal kialakítani bennünk az önállóságot.
- A helyi igényeknek megfelelő közösségi programok összeállítása, megszervezése.
- A sikeres programok folyamatosság tétele.
- A lakosság képzése a közösségi folyamatokban való részvételre.
- Információs pont, hirdető felületek létrehozása az információ szélesebb körben való terjesztése érdekében.
- A lakosság tájékoztatása, az őket érintő és érdeklő témákban.
- A helyi lakosság komfortérzetének növelése.
- A lakosok összetartásának erősítése.
- A lakosok környezetének szebbé tétele: padok beszerzése.

Közösségi tevékenységek, partnerségek bemutatása

A projekt elsődleges célja a helyi identitás és a kohézió erősítéséhez volt kapcsolható, amelynek legfőbb eszközét a közösségfejlesztési folyamat végrehajtása képezte. A projekt a Módszertani útmutatóban meghatározott végső célokhoz igazodott. A közösségfejlesztés célja volt, hogy a helyi közösségek megerősödjenek, illetve a helyi közösséghez és a társadalomhoz való tartozás érzése megerősödjék, mivel ez hozzájárul a lakosság mentális egészségének megőrzéséhez, valamint a társadalmi kapcsolatok megerősödéséhez.

A projekt eredményeként elvárás volt, hogy az emberek között a közösségi kapcsolatok megerősödjenek, olyan kompetenciákra tegyenek szert, mint önkéntesség, identitástudat, területi kötődés kialakuljon, ezáltal hozzájárulva a minőségi változásokhoz a helyi közösségek életében.

A korábban bemutatott célok a programok meghatározásával, lehetőséget biztosítottak, hogy a helyi hagyományokat és értékeket megismerjék és tovább örökítsék a jövőben felnövekvő nemzedékek számára.

A projektben meghatározott képzések célja a társadalom egymás iránti felelősségtudta növekedése volt. A helyi civil szervezetek bevonásával kívántunk hozzájárulni a célterületen kialakult közösségi konfliktusok kezeléséhez, valamint a helyi lakosok önálló cselekvési képességét erősítéséhez.

A projekt során elért eredmények bemutatása

A projekt elsődleges célja a **helyi identitás és a kohézió erősítése** volt, amelynek legfőbb eszközét a **közösségfejlesztési folyamat végrehajtása** képezte. A projekt a Módszertani útmutatóban meghatározott végső célokhoz igazodott. A közösségfejlesztés célja a helyi közösségek megerősödése, illetve a helyi közösséghez és a társadalomhoz való tartozás érzésének erősítése volt. Mindez hozzájárult a lakosság mentális egészségének javulásához, valamint a társadalmi kapcsolatok megerősödéséhez.

A településen 42 db **közösségi program** került megrendezésre a projekt megvalósításának időszak alatt. Ezek a közösségi találkozók a kapcsolatok megteremtésének elsődleges helyszínei voltak, a helyi kohézió erősítését szolgálták. A találkozási alkalmak megteremtése során lehetőség adódott az emberek számára egymás megismerésére, valamint azonosságok, közös pontok, tényezők megtalálására.

A társadalmi aktivitás növeléséhez járultak hozzá ezen programelemek, ezáltal erősítve az együttműködő szoros közösség kialakulását.

- Szüret felvonulása - 3 alkalommal
- Falunap, Rózsa Napok, Főzőverseny - 3 alkalommal
- Elszármazottak találkozója - 3 alkalommal
- Egészségnap - 3 alkalommal
- Nyári szünidei foglalkozások, Nyári táborok - 6 alkalommal
- Civil fórumok - 6 alkalommal
- Közösségi beszélgetések - 12

alkalommal

- Konzorciumi egyeztetések - 6

alkalommal

A megszervezett **tanulmányúton** Polgármester Asszony, a képviselő-testület tagjai és a szakmai vezető vett részt. Kellemes napot töltöttek el Budapesten az új Néprajzi Múzeumban, ahol tapasztalatokat, ötleteket gyűjtöttek. A múzeumban látottakat szeretnék majd a saját kiállításaik gondozásában is alkalmazni, hiszen Rózsaszentmártonban számos kiállítóhely működik.

A **helyi nyilvánosság fórumainak megteremtése** nyilvános teret biztosított a közösségben történtek megosztásához, valamint a véleménycserék biztosításához.

Kommunikációs és szolgáltatási tevékenységek elindítása						
Tevékenység	Feltételek, eszközök, feladatok	Erőforrások	Felelős	Határidő	Helyszín	
1.	Megfelelő kommunikáció kialakítása	Helyiség biztosítása, offline és online kommunikációs csatornák fejlesztése, hatékony információáram kialakítása.	pályázati forrás	szakmai vezető, közösségfejlesztő	2019.05.31.	Művelődési Ház
2.	Közösségi beszélgetések	Helyszín, szórólapok	pályázati forrás	szakmai vezető, közösségfejlesztő	Legkésőbb 2019.05.31-i határidővel elkezdődő negyedéves rendezvénysorozat, összesen: 12 db	Művelődési Ház/Polgármesteri Hivatal
3.	Konzorciumi egyeztetések	Helyszín	pályázati forrás	szakmai vezető, közösségfejlesztő	Évente 2 alkalommal, összesen: 6 db	Művelődési Ház/Polgármesteri Hivatal
4.	Információs pont kialakítása	Helyiség biztosítása	pályázati forrás	szakmai vezető, közösségfejlesztő	Folyamatos a pályázat ideje alatt.	Művelődési Ház

Közösségfejlesztő rendezvények lebonyolítása						
Tevékenység	Feltételek, eszközök, feladatok	Erőforrások	Felelős	Határidő	Helyszín	
1.	Szüreti felvonulás	Rendezvény megszervezése, marketing tevékenység, lebonyolítás	pályázati és egyéb forrás	szakmai vezető, közösségfejlesztő	2019-2022 időszakban, évente	Rózsaszentmárton
2.	Főzőverseny	A célterületi családok valamennyi tagjának szórakozási lehetőséget biztosító programsorozat kialakítása és lebonyolítása	pályázati forrásból	szakmai vezető, közösségfejlesztő	2019-2022 időszakban, évente (összesen 3 alkalommal)	Rózsaszentmárton
3.	Elszámazottak találkozója	A helyi értékek, hagyományok feltárásának a lehetőségénél az idősebb korosztály képviselőire kialakított program.	pályázati és egyéb forrás	szakmai vezető, közösségfejlesztő	2019-2022 időszakban, évente (összesen 3 alkalommal)	Rózsaszentmárton
4.	Nyári szünidei foglalkozások, játékok	Nyári táborok	pályázati forrás	szakmai vezető, közösségfejlesztő	Évente 2 alkalommal	Rózsaszentmárton
5.	Társadalmi munkán alapuló közösségi, szórakoztató rendezvények	A közösségi igényfelméréseken alapuló workshopok, csoporttréningek, civil fórumok	pályázati és egyéb forrás	szakmai vezető, közösségfejlesztő	Évente 2-alkalommal	Rózsaszentmárton

A közösségi felmérésben kapott válaszok alapján világossá vált, hogy a településeken a közösségi folyamatokat szervező és irányító személyre van szükség. 1 fő (közösségfejlesztő és közösséggel foglalkozó személy) 60 órás **Kulturális közösségfejlesztés gyakorlata** című képzésen vett részt, szintén 1 fő (közösségfejlesztő és közösséggel foglalkozó személy) 120 órás **Közösségfejlesztő képzésen** vett részt, valamint a **Közösségfejlesztés és a helyi közigazgatás kapcsolata, egymásra gyakorolt hatása** című 6 órás képzést 3 személy végezte el. A képzés sikeres teljesítésével a résztvevő ismeri a közösségfejlesztés alapjait, fázisait és alkalmazni tudja módszereit a település és a helyi kulturális intézményekre vonatkozóan, valamint ismeri a jó gyakorlatokat a társadalmiasítására, partneri kapcsolatainak bővítésére, valamint az intézmények önkéntes és esélyegyenlőségi programjainak bővítésére vonatkozóan.

A projekt eredményeként az emberek között a közösségi **kapcsolatok** megerősödtek, olyan

kompetenciákra tettek szert, mint **önkéntesség és identitástudat**, emellett területi kötődés alakult ki. A projektben meghatározott **képzések** eredményeként a társadalom egymás iránti felelősségtudata növekedett. A helyi civil szervezetek bevonása hozzájárult a célterületen kialakult közösségi konfliktusok kezeléséhez, valamint erősítette a **helyi lakosok közösségi részvételét és önálló cselekvési képességét**.

A projekt keretében megvalósult **rendezvények** a helyi kohézió erősítését és az identitástudat fejlesztést szolgálták.

A programok során a bevontak helyi identitástudata megerősödött, valamint a helyi identitástudat is előtérbe került.

Rózsaszentmárton Községi Önkormányzat a pályázat összegéből három alkalommal szervezte meg a Szüreti Felvonulást, három alkalommal a Rózsa Napokat (főzőverseny, falunap), szintén három alkalommal az Elszármazottak találkozóját elnevezésű programokat.

A konzorciumi partner, a Móra Ferenc Alapítvány a Gyermekekért és az Ifjúságért három alkalommal szervezett Egészségnapot, illetve 6 alkalommal a gyermekek részére Nyári táborot.

Örömkre szolgált, hogy a színvonalas programokra a lakosság minden korosztályát, így a különböző generációkat sikerült megmozgatni, meginvitálni, a résztvevők pedig élményekkel gazdagodva térhettek haza. Örömkre szolgált az is, hogy a rendezvényeinket egyre nagyobb érdeklődés kísérte.

A rendezvények megvalósításán kívül eszközbeszerzésekre is lehetőséget biztosított az elnyert támogatás. A rendezvények színvonalának emelése érdekében rendezvénysátrakat, padokat, asztalokat is sikerült vásárolni.

Beszerzésre kerültek Rózsaszentmárton címerével ellátott 7 dl űrmértékű, égetett kerámiakorsók is.

Elkészült Rózsaszentmárton Községi Önkormányzat kiadásában megjelenő a Fancsal – Rózsaszentmárton története című településtörténeti könyv I. és II. kötete, mely kiadványokra nagyon büszkék vagyunk.

Továbbá a település Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálatára is sor került.

Általános tapasztalatok

A projekt eredményeként az emberek között a közösségi kapcsolatok megerősödtek, olyan kompetenciákra tettek szert, mint önkéntesség és identitástudat, emellett területi kötődés alakult ki. A projektben meghatározott képzések eredményeként a társdalom egymás iránti felelősségtudta növekedett. A helyi civil szervezetek bevonása hozzájárult a célterületen kialakult közösségi konfliktusok kezeléséhez, valamint erősítette a helyi lakosok közösségi részvételét és önálló cselekvési képességét.

A programok segítségével a szülő-gyermek kapcsolat megerősödött, elősegítve a felmerülő családi problémák hatékony megoldását. A foglalkozások alkalmával a gyermekek teljesítménye, kommunikációja fejlődött. A kulturális élmények erősítették a gyermekekben és szüleikben a helyi közösségi kapcsolataik szorosabb kialakítását. A szorosabb kapcsolatok kialakítása eredményeként a helyi kohézió megerősödött a településen.

A résztvevők egymásra való figyelése elengedhetetlen volt, hiszen értékelték és elismerték egymás alkotását, fejlesztve ezáltal demokratikus készségüket.

A hagyományok átadása során mérséklődött a generációs szakadék, továbbá a helyi hagyományok megismerésével kialakult a lakókban a „hova tartozás” érzése, mellyel növekedett a helyi identitás tudatuk és kötődésük a településük iránt.

Az emberek környezettudatossága növekedett, óvva a környezeti értékeket. A résztvevők képességét tekintve: fejlődött kreativitásuk, kezűgyességük, esetlegesen problémamegoldó készségük. Saját készítésű tárgyakat készíthettek akár egy rendezvény részeként, elősegítve az aktív cselekvő és szoros együttműködő közösség kialakulását, ezáltal hozzájárulva a helyi kohézió erősítéséhez.

A megrendezett programok során a jeles napokhoz kötődés alakul ki, amely önszerveződő, aktív cselekvő közösségének kialakításához, fenntartásához is hozzájárult. A programok során a bevontak helyi identitástudata megerősödött, valamint a közösségi összetartozás érzése is előtérbe került.

A projekt eredményeképp az emberek elidegenedése és elszigeteltsége mérséklődött, újra létrejöttek élő személyes kapcsolatok. Kialakult a részvételen és kölcsönös támogatáson alapuló együttműködés, a közösségi cselekvés. A kulturális és közösségi tevékenység részben önműködővé vált, központi személy vagy szervezet beavatkozása nélkül is létrejönnek találkozási alkalmak, öntevékeny alkotókörök.

Az emberek elégedettebbek társadalmi kapcsolatukkal és lakóhelyükkel, a jövőt illetően optimistábbak, érzik, hogy számíthatnak egymásra a kialakult társadalmi szolidaritás által. A különböző csoportok ellenszenve csökkent. A lakosok többsége jobban ragaszkodik a településhez és a közösségükhöz, legtöbbjük szívesen vesz részt a közösség életében, programok szervezésében és lebonyolításában.

A projekt során elsajátított jó gyakorlatok, kompetenciák és tudás, valamint a projekttevékenység által kialakult kapcsolati háló és kommunikációs csatornák a jövőben a közösségépítés és a helyi identitás-tudat erősítését célzó tevékenység alapját biztosítják.